

Пропозиції
Міністерства закордонних справ України

до проекту Закону України
«Про внесення змін до Закону України «Про Службу безпеки України» щодо
удосконалення організаційно-правових засад діяльності Служби безпеки
України».

(назва проекту)

(ініціатор (ініціатори) законопроекту)

реєстраційний номер 3196-д від 26 жовтня 2020 р.

друге читання

(зазначити, до якого читання надаються пропозиції)

1. не підтримується
(чітка позиція МЗС України – щодо підтримки (чи не підтримки) проекту)

2.1. Проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Службу безпеки України» щодо удосконалення організаційно-правових засад діяльності Служби безпеки України» - далі проект Закону), пропонується внести зміни до Закону України «Про міжнародні договори України» шляхом додавання до пункту 4 до статті 3 цього Закону абзацу такого змісту: «Особливості укладення, виконання, реєстрації, зберігання, припинення та зупинення дії міжвідомчих договорів, що укладаються Службою безпеки України, визначаються Президентом України».

У зв'язку з цим, звертаємо увагу на те, що статтю 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

При цьому, статтю 106 Конституції України вже встановлено вичерпний перелік повноважень Президента України, який не передбачає його наділення вищезгаданими повноваженнями.

Таким чином, внесення змін, запропонованих Службою безпеки України, не відповідає положенням статті 106 Конституції України та потребує відповідного узгодження.

2.2. Положеннями пункту 1 статті 43 проекту Закону України передбачається, що співробітники Служби безпеки України в інтересах забезпечення державної безпеки можуть бути відряджені до закордонних дипломатичних установ.

При цьому, перелік таких посад, що заміщуються співробітниками Служби безпеки України, пропонується визначати Президенту України за поданням Голови Служби безпеки України.

ДОКУМЕНТ СЕД МЗС АСКОД

Підписувач Боднар Василь Миронович
Сертифікат 3ED5083160DBC59B04000000A73906009A311000
Дійсний з 04.11.2020 17:13:00 по 04.11.2022 17:13:00

МЗС

414/301-901-92584-ВН від 06.09.2021

Зазначені положення пункту 1 статті 43 проєкту Закону України потребують приведення у відповідність до пункту 2 статті 23 Закону України «Про дипломатичну службу», яким передбачено, що Порядок, строки та особливості вступу і проходження дипломатичної служби в органах дипломатичної служби особами, зазначеними у частині першій цієї статті (тобто працівниками інших державних органів), їх гранична чисельність та перелік закордонних дипломатичних установ України, до яких відряджаються такі особи, визначаються Президентом України.

У зв'язку з цим, вважали б за доцільне врегулювати усі особливості проходження служби в закордонних дипломатичних установах співробітниками Служби безпеки України окремим актом Президента України.

2.3. Проєктом Закону України пропонується внести зміни до Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» шляхом додавання до статті 7 пункту 3¹ абзацу такого змісту: «здійснювати контррозвідувальне опитування осіб які мають допуск до державної, розвідувальної таємниці та\або у зв'язку з їх допуском до державної, розвідувальної таємниці, дипломатичних та адміністративних службовців Міністерства закордонних справ, які відряджаються, знаходяться або повертаються з довготривалого закордонного відрядження, військовослужбовців, осіб, що працюють з ядерними матеріалами та на ядерних установках, а також осіб, які працюють на об'єктах критичної інфраструктури та у інших передбачених законодавством випадках;»

Позиція МЗС з порушеного питання полягає у тому, що здійснення контррозвідувального опитування посадових осіб дипломатичної служби доцільно визначити окремим пунктом, яким передбачити запровадження цього заходу лише у разі встановлення відповідних фактів та наявності обґрунтованих підстав.

Окрім того, відповідно до статті 28 Закону України «Про державну таємницю» громадянин, якому надано допуск до державної таємниці, зобов'язаний повідомляти (лише) посадових осіб, які надали йому доступ до державної таємниці, та відповідні режимно-секретні органи про виникнення обставин, передбачених статтею 23 цього Закону, або інших обставин, що перешкоджають збереженню довіреної йому державної таємниці, а також повідомляти у письмовій формі про свій виїзд з України.

Крім того, статтею 29 Закону України «Про державну таємницю» передбачено: «Громадянин, якому було надано допуск та доступ до державної таємниці у порядку, встановленому законодавством, і який реально був обізнаний з нею, може бути обмежений у праві виїзду на постійне місце проживання в іноземну державу до розсекречування відповідної інформації, але не більш, як на п'ять років з часу припинення діяльності, пов'язаної з державною таємницею.

Не обмежується виїзд у держави, з якими Україна має міжнародні договори, що передбачають такий виїзд, і згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

На громадянина також поширюються обмеження свободи інформаційної діяльності, що впливають з цього Закону».

Слід зазначити, що механізм реалізації зазначених положень Закону України „Про державну таємницю” визначений Порядком організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2013 р. № 939 (далі – Порядок).

Таким чином, положеннями Закону України «Про державну таємницю» та Порядком вже урегульовано питання надання/отримання відповідної інформації.

У зв'язку з цим, включення норми щодо здійснення контррозвідувального опитування «осіб, які мають допуск до державної, розвідувальної таємниці та/або у зв'язку з їх допуском до державної, розвідувальної таємниці» до проєкту Закону є недоцільним.

2.4. У пункті 3 частини першої статті 3 та далі в тексті законопроекту слова «реалізації зовнішньополітичних інтересів держави;» замінити словами "сфери міжнародних відносин;"

Вважали б за доцільне конкретизувати та привести зазначені пропозиції Служби безпеки України у відповідність до положень пунктів 3) статті 106 та пункту 1) статті 116 Конституції України, абзацу першого пункту 1 та підпункту 3) пункту 3 Положення про Міністерство закордонних справ України, затвердженого постановою КМУ від 30.03.2016 р. №281, зокрема, в контексті здійснення Президентом України керівництва зовнішньополітичною діяльністю держави; забезпечення здійснення Кабінетом Міністрів України зовнішньої політики держави; формуванням та реалізацією Міністерством закордонних справ України, як центральним органом виконавчої влади, державної політики у сфері зовнішніх зносин.

Окрім цього, просимо врахувати, що згідно з положеннями пункту 1 Указу Президента України «Про заходи щодо вдосконалення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин» від 18.09.1996 р. №841/96, на Міністерство закордонних справ України, серед іншого, покладено координацію заходів органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин.

Додатково звертаємо увагу, що на підставі п. 31 ч. 1 ст. 106 Конституції України повноваження Президента України визначаються виключно у Конституції України, на що неодноразово звертав увагу у своїх численних рішеннях Конституційний Суд України.

Аналіз конституційних положень свідчить, що до кадрових повноважень Президента України щодо СБУ належить лише «внесення до Верховної Ради України подання про призначення на посаду та звільнення з посади Голови Служби безпеки України» (п. 14 ч. 1 ст. 106 Конституції України).

Відповідно, здійснення нових повноважень Президентом України, як це передбачається із законопроекту, знаходиться за межами його конституційних повноважень, визначених Основним Законом України, а згідно з пунктом 31 частини першої статті 106 Конституції України повноваження Президента України визначаються лише Основним Законом України.

У зв'язку з цим, вважаємо, що законопроект у цій частині продовжує не узгоджуватись з Конституцією України та слід повторно внести зауваження, висловлені МЗС до вказаного проєкту, підготовлені до повторного першого читання.

(стисле обґрунтування позиції МЗС України (чому підтримується або не підтримується проєкт з посиланням на конкретні статті)

**Заступник Міністра
закордонних справ України**

Василь БОДНАР

«___» вересня 2020р.